

LAZARIÁNSKÝ REUNION

ČLENŮ VOJENSKÉHO A ŠPITÁLNÍHO ŘÁDU SV. LAZARA JERUZALÉMSKÉHO V ČESKÉ REPUBLICE ★ ★ ★ 2/2018

**J. E. DON FRANCISCO
DE BORBON
VON HARDENBERG**
50. velmistr Vojenského
a špitálního řádu sv. Lazara
Jeruzalémského

Volba 50. velmistra

V sobotu 5. května 2018 proběhla v hotelu Meliá Madrid Serrano ve španělském Madridu Generální kapitula, jejímž hlavním bodem byla volba 50. velmistra našeho Řádu. Jediným nominovaným kandidátem na velmistra byl H. E. Chev. Francisco de Borbón Graf von Hardenberg. Generální kapituly se osobně zúčastnilo celkem 165 členů Řádů s hlasovacím právem. Přítomní byli zástupci celkem 30 jurisdikcí z celého světa. Za náš Velkobilivik se Generální kapituly zúčastnil kancléř, Ing. Ondřej Farka, KLJ.

Generální kapitula byla zahájena v 11 hod modlitbou, kterou vedl duchovní velkopřevor Řádu, italský arcibiskup H. E. Monsignor Michele Pennisi, GCLJ. Následoval hlavní program Generální kapituly, kterým byla volba 50. Velmistra. Drtivou většinou 827 hlasů byl, dle očekávání všech přítomných, zvolen 50. velmistrem Řádu H. E. Chev. Francisco de Borbón Graf von Hardenberg. Po volbě následoval proslav nově zvoleného velmistra a následně oficiální gratulace účastníků Generální kapituly. Generální kapitulu vedl velkokomandér Řádu H. E. Dr. Ronald Hendriks, GCLJ-J, který jejím závěrem složil svůj mandát a novým velkokomandérem byl jmenován velkokancléř H.E. Chev. Edward B. White, GCLJ.

V 16 hod následovala inaugurační bohoslužba pod vedením H.E. Monsignora Michele Pennisi, GCLJ. Od 20 hod oficiální slavnostní recepce.

Ondřej Farka

Jubileum Hospice Štrasburk

V tomto roce oslavuje Hospic Štrasburk 20 let svého působení. Při té příležitosti se za hojně účasti z řad odborné veřejnosti 14. června pod záštitou České lékařské komory a Městské části Praha 8 uskutečnila v Modrém salónu Divadla za plotem v areálu Psychiatrické nemocnice v Bohnicích slavnostní konference, jejíž program je v příloze této zprávy. Náš Řád na konferenci zastupovali prof. Dr. Aleš Bluma a MUDr. Vladimír Němec.

Vladimír Němec

PROGRAM VÝROČNÍ KONFERENCE HOSPICE ŠTRASBURK

8:30 – 9:15 **Prezence účastníků**

9:15 – 9:25 **MUDr. Hana Šrámková, ředitelka hospice:**

ÚVODNÍ SLOVO

9:30 – 10:00 **1. MUDr. Vladimír Němec, člen Správní rady Hospice Štrasburk o.p.s.:**

ZALOŽENÍ A 20 LET EXISTENCE HOSPICE ŠTRASBURK

10:00-10:40 **2. PhDr. Robert Huneš, prezident Asociace hospicové a paliativní péče:**

HOSPICE NEBO „HOSPICE“

10:40-11:30 **3. MUDr. Radkin Honzák, CSc.:**

HUMOR V ŽIVOTĚ I V MEDICÍNĚ

11:30-12:00 **4. primář MUDr. Richard Krombholz, MBA (PN Bohnice):**

PSYCHOFARMAKA V PALIATIVNÍ LÉČBĚ A V LÉČBĚ BOLESTI

12:00-12:30 **5. prof. Dr. Aleš Bluma, D.S.M., člen Správní rady Hospice Štrasburk o.p.s., Univerzita v La Rochelle, Francie:**

PALIATIVNÍ PÉČE JAKO SOUČÁST KOMPLEXNÍ PÉČE

12:30-13:15 - - - **přestávka**

13:20-13:50 **6. doc. MUDr. Jiří Kozák, PhD. (FN Motol):**

ROLE OPIOIDU U CHRONICKÉ BOLESTI

13:50-14:30 **7. MUDr. et Mgr. Marie Opatrná, PhD., (Ústav pro humanitní studia v lékařství UK Praha):**

SMYSL ŽIVOTA V PÉČI O DUCHOVNÍ DIMENZI VÁŽNĚ NEMOCNÝCH A UMÍRAJÍCÍCH

14:30-15:15 **8. MUDr. Gabriela Pazdrová (Onkologická klinika VFN UK Praha):**

MOŽNOSTI A ZÁSADY PALIATIVNÍ LÉČBY V ONKOLOGII

15:20-15:50 **9. MUDr. Roman Procházka, primář Hospic Štrasburk:**

NĚKTERÉ ASPEKTY HOSPICOVÉ PÉČE

Odborný garant: primář Hospice Štrasburk MUDr. Roman Procházka

Ředitelka Hospice Štrasburk MUDr. Hana Šrámková a Prof. Aleš Bluma.

Slovo hospic pochází z latinského *hospitium*, což lze přeložit jako hostinec, útulek, ubytování. S tím souvisí slovo *hospitalis*, česky pohostinný. Starověká a středověká *hospitia* vznikala často podél významných cest. Poutníci v nich nalézali odpočinek, těhotné ženy na cestách zde mohly v klidu porodit, nemocní se tu buď uzdravili, nebo mohli v klidu zemřít. Ve středověku byla *hospitia* častou součástí klášterů. Šlo tedy o zařízení, která předcházela jak dnešním nemocnicím, tak hotelům a ubytovnám.

Za zmínku stojí, že se o něčem takovém dočteme i v Bibli, a to v Evangeliiu podle Lukáše. Ve druhé kapitole se píše, že Matka Boží Panna Maria se svatým Josefem v Betlémě nenašli ubytování. Místní *hospitia* nefungovala nebo bylo plno. A tak musela Maria porodit ve stáji a Ježíš se narodil mezi zvířátky (Lk 2, 7). V desáté kapitole téhož Evangelia najdeme podobenství o milosrdném Samaritánovi. Ten ošetří zraněného poutníka, odveze ho do nejbližšího ubytovacího zařízení a zde mu předplatí další péči (Lk 10, 30-35).

Moderní hospice se objevují ve 20. století. Jejich posláním je poskytování paliativní péče nevléčitelně nemocným. Za první takové zařízení lze pokládat St. Christopher's Hospice, který byl uveden do provozu v roce 1967 v Londýně z iniciativy Dr. Cecilie Saundersové. Ta byla za svou práci vyznamenána kromě dalších ocenění Řádem britského impéria a Tempeltonovou cenou.

Během mých studií na lékařské fakultě v letech 1975 – 81 jsem se ani jednou se slovem hospic nasetkal. V té době u nás nic takového neexistovalo. Slovo hospic tehdy nepatřilo do lékařské terminologie a neuváděly ho ani lékařské slovníky. Paliativní péče samozřejmě existovala, ale ne jako samostatný obor. Poskytovala se v rámci té či oné specializace. Lékařská etika se na fakultě přednášela spíše okrajově. Socialismus neměl rád to, co pokládal za beznadějně. Vždyť socialistické zdravotnictví bylo údajně to nejlepší na světě. Takže nevléčitelná nemoc, duševní či tělesný handicap, či dokonce smrt – to všechno se odsouvalo kamsi stranou a neslušelo se o tom mluvit nahlas.

V případě vážné, zvláště onkologické, diagnózy nebylo zvykem pravdivě informovat pacienta. Diagnóza se sdělovala rodině, pacient sám býval všelijak utěšován a pravda se obcházela. V rámci lékařské etiky se to prezentovalo jako milosrdná lež (doslova „zbožná lež“ – *pia fraus*). S poznámkou, že v bezohledném kapitalismu se diagnóza sděluje otevřeně, protože tam jde o majetek. Pacient prý musí napsat závět' a urovnat své majetkové poměry. V praxi šlo často o průhledné výmluvy a trapné vytáčky. Paliativní výkon býval vydáván za radikální (například při neoperabilním nádoru žlučových cest dostal pacient po operaci žlučový kámen ze zásob na oddělení). Placebo či analgetikum se prezentovalo jako kausální léčba. Někdy to vypadalo, že lékař hraje divadlo a pacient předstírá, že mu věří. A našli se pacienti, kteří se ozvali poznámkou typu: „Nedělejte ze mě blbce“.

Změnu u nás přinesl až rok 1989 a následná léta. Paliativní medicína se stala samostatným oborem.

Z iniciativy Řádu sv. Lazara se v roce 1998 otvírá téměř současně Hospic Štrasburk v Praze a Hospic sv. Lazara v Plzni. Pražský hospic nese jméno někdejšího hostince, který se kdysi nalézal v této budově. Název má svou symboliku. Volně ho můžeme přeložit jako „hrad na cestě“.

Na začátku všeho byla myšlenka, která vznikla v Řádu sv. Lazara Jeruzalémského, který po převratu v roce 1989 obnovil svoji činnost v Českých zemích.

Původním posláním Řádu v dávných dobách bylo starat se o nemocné s leprou. Idea založit hospic byla jakousi novodobou obdobou tohoto původního poslání Řádu – pomáhat lidem těžce zdravotně strádajícím. Onkologická onemocnění dnes představují jakousi novodobou metlu lidstva. Hospice se z velké části starají především o pacienty v terminálním stadiu onkologických onemocnění a dnes již i o pacienty v terminální fázi neonkologických onemocnění, tedy o nemocné na konci života, kteří mají mnoho fyzických i duševních bolestí. Snaží se všemi dostupnými prostředky jim pomoci, aby konec života prožili pokud možno co nejklidněji a netrpěli. U zrodu projektu řádového hospice v první polovině 90. let minulého století stáli dva tehdejší členové Řádu – prof. MUDr. Oskar Andrysek, DrSc., a MUDr. Jiří Pauli.

Zpočátku byla snaha najít finanční prostředky na realizaci projektu právě v Řádu sv. Lazara, což se za krátkou dobu ukázalo jako nereálné. Tehdejší velkopřevor hrabě dr. Radoslav Kinský zkonstatoval, že samotný Řád nemá dost kapacit na vybudování a provozování hospice, ale přislíbil projektu ze strany Řádu maximální podporu. Toto jeho rozhodnutí se do budoucna ukázalo maximálně prozíravé. Doporučil založit samostatné občanské sdružení, jehož úkolem by bylo opatřit budovu a materiální prostředky, realizovat projekt a dále hospic provozovat.

Vhodným objektem k přestavbě na hospic se ukázala budova bývalého hostince Štrasburk v areálu Psychiatrické léčebny v Bohnicích. Založilo se občanské sdružení stejného jména a vstoupilo se v jednání o jeho pronájmu s PL Bohnice. Byl vypracován projekt. Chyběly však finanční prostředky na jeho realizaci.

Situace se změnila s příchodem MUDr. Dalibora Stejskala do Řádu. Ten se okamžitě zapojil do OS Hospic Štrasburk a vyvinul maximální úsilí na získání financí od státních institucí na realizaci přestavby a dostavby budovy a na spuštění provozu. Jeho snaha byla úspěšná a v roce 1995 začaly stavební práce.

Realizace byla rozdělena do dvou částí. První část byla dokončena v roce 1998 a tak mohli začít být přijímáni první klienti. Začátky byly velmi těžké. V rekonstruované staré budově bylo otevřeno 13 lůžek. Bylo zde 10 jednolůžkových pokojů a jeden třílůžkový pokoj. Byla dokončena a vysvěcena kaple a přízemí hospice. Chybělo však zázemí. To vzniklo až v nově dostavěné části hospice. I pro zaměstnance byly začátky velmi krušné. Nebyla šatna, chyběly sprchy. Po nějakou dobu nebyly ani telefony a mobilní nebyly v té době příliš

rozšířené. A ještě jedna velmi důležitá věc nebyla. Byla sice představa, jak by mělo vše fungovat, ale nebylo jasné, jak to uvádět do praxe. Chyběly zkušenosti a nebylo se moc kde učit. Někteří z těch, kdo hospic pomáhali uvést do provozu, sice prošly kursem hospicové péče v Brně, ale praktické zkušenosti nebylo kde brát. Hospic v Červeném Kostelci byl otevřen krátce před naším a jiné hospice v té době u nás nebyly.

V takových podmínkách hospic fungoval až do podzimu 1999, kdy byla otevřena dostavba, tedy dalších 13 lůžek. Bylo dokončeno zázemí hospice, šatny zaměstnanců, sprcha, kotelna, sklady materiálu. Hospic dostal tedy podobu, v jaké dnes funguje, s jediným rozdílem, že zmíněný třílůžkový pokoj dostal později podobu pokoje dvoulůžkového, protože jako třílůžkový se neosvědčil.

V roce 2004 se v praxi osvědčilo rozhodnutí hraběte Kinského, aby hospic nebyl přímo řízen Řádem sv. Lazara. Tehdy došlo v Řádu k rozkolu, kdy část členů na vzdor kapitule v Blois zvolila vzdorvelmistra – prince Charlese Phillippa d'Orleans. On a jeho čeští přísluhovači se domnívali, že hospic je řádovou institucí. Pokusili se ho zmocnit a vyměnit vedení. Byli překvapeni, když se dozvěděli, že hospic je samostatnou právnickou osobou a po právní stránce nemá s Řádem nic společného. Odešli s nepořízenou a hospic mohl dál nerušeně fungovat.

Hospic se za léta svého působení postupně dostal do povědomí jak lékařů, tak veřejnosti. Za dobu svého trvání jím prošlo zhruba 5000 klientů. Většina z nich odešla tam, odkud není návratu. Někteří z těch, kteří byli propuštěni domů, se na poslední chvíli svého života zase do hospice vrátili. Co je milé a potěšující, že se některé rodiny vracely. Postupně přichází manžel, otec, matka... Pak onemocní někdo jiný z rodiny. A přijde opět.

Otevření další budovy v Malovické ulici v Praze 4 bylo nejprve provázáno euforií, ale další vývoj ukázal, že to nebyla šťastná volba. Nájemní smlouva na budovu s městskou částí Praha 4 byla nevhodná, městská část přistupovala k hospici slušně řečeno nevstřícně a hospic se nakonec dostal do vážných finančních problémů. Tento provoz bylo nutno ukončit.

Za léta svého trvání prožil hospic některá velmi těžká období. Dvakrát došlo k výměně ředitele. Zatím se vždy podařilo obtíže překonat.

V roce 2001 byla při hospice uvedena do provozu domácí péče, která pomáhá rodinám překlenout období před přijetím do hospice. Stále častěji se stává, že díky této pomoci někteří klienti do hospice vůbec přijati nejsou. Zemřou v domácím prostředí. Bohužel tato služba stále není hrazena z veřejného pojištění.

V domácím prostředí byla od té doby poskytnuta péče přibližně 400 klientů. Do tohoto čísla se počítají pouze ošetření klienti. Poradenská a informační péče o klienta a rodinu se do toho nepočítá. Tu nelze dobře spočítat. Je potěšitelné, že se lidé naučili jak telefonické tak internetové poradenství využívat k získávání informací.

Současně s domácí péčí v hospici funguje i půj-

čovna veškerého vybavení (postele, chodítka, vozíky apod.).

Hospic Štrasburk je nestátní zdravotnické zařízení. Zřizovatelem je v současné době obecně prospěšná společnost, která v souladu s novým občanským zákoníkem vznikla z původního občanského sdružení. S vděčností vzpomínáme na jejího již zesnulého dlouholetého předsedu chev. MUDr. Dalibora Stejskala, KCLJ. Jeho zásluhou hospic opakovaně vyvázl z krizových situací, které se původně zdály být beznadějnými.

Za léta svého trvání se v hospici vystřídala řada zaměstnanců. Téměř polovina všech zaměstnanců zde pracuje od samého počátku, další zhruba

čtvrtina již přes deset let. To o něčem vypovídá. I přes velmi namáhavou a náročnou práci především na psychiku, tyto lidé nejsou vyhořelí, jsou stále schopni ze sebe něco dávat druhým. Existuje zde totiž něco, co se dnes moc nevidí. Je jim spolu dobře a mezi sebou spolu velmi dobře vycházejí, mají na sebe spolehnoutí, váží si sebe navzájem a to je při práci drží. Je to pochopitelně přínosné i pro klienty. Hospicová péče se těžko učí z knížek. Je třeba ji praktikovat, aby se jí člověk učil. A je stále co se učít.

Za tím vším stojí nezměrné úsilí celého týmu hospice, který si zaslouží velký dík.

Vladimír Němec

Nejde má nový hospic

Třidvacet lůžek v komfortním prostředí s moderním vybavením už čeká na své první pacienty v nově vybudovaném „kamenném“ hospici Zařízení následné rehabilitační a hospicové péče (REHOS) v Nejdku

Svě první pacienty je už připravený přijmout „kamenný“ hospic nejdeckého REHOSu. Stavbu zafinancoval Karlovarský kraj, který na ni vynaložil 78, 5 milionu korun a 24. května 2018 jí požehnal Plzeňský biskup mons. Tomáš Holub. Mezi významnými hosty nechyběl ani velkobiliv našeho řádu David Mírejovský a velitel Karlovarské komendy Ivan Medek. Byli zde mimo jiné i proto, že náš řád převzal nad tímto hospicem patronát. „Je to součástí našeho poslání už od dob založení řádu“ řekl velkobiliv. V tuto chvíli jsme pořídili vitráž u vstupu se znakem řádu (viz foto) a vybavení kaple.

Jak říká velitel Karlovarské komendy Ivan Medek: „Když už máme podobná zařízení v Plzni a v Praze, tak v našem kraji jsme chtěli alespoň přispět a vybavit kapli. Myslím, že jak ambon, tak oltářní mensa se velmi povedli a ještě mám

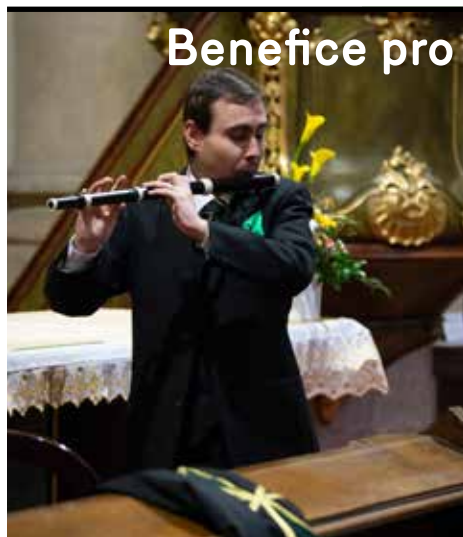
objednanou skříňku na bohoslužebné pomůcky.“ „Byli jsme jedním ze dvou krajů v republice, kde dosud „kamenný“ hospic chyběl. Chtěli jsme lidem, kteří jsou nevyčerpitelně nemocní a na sklonku života, nabídnout důstojné prostředí, kde pro ně budeme mít připravenou odpovídající zdravotní péči. Za stejně důležitou ale považujeme i duchovní podporu v těžkých okamžicích. Kraj samozřejmě podporuje mobilní hospicové služby, ale pak přijde chvíle, kdy je nepřetržitá péče v pobytovém zařízení hospicového typu nezastupitelná. Proto jsem i jako člen řádu sv.Lazara Jeruzalémského, velice rád, že jsme myšlenku vystavět hospicový pavilon dovedli do úspěšného konce. A jsem rád, že přispět mohl i náš řád,“ říká člen rady Karlovarského kraje pro oblast zdravotnictví Jan Bureš. Budova hospice byla přihlášena do letošního ročníku soutěže Stavby Karlovarského kraje. Práce stavebníci dokončili v březnu 2018 a budově dominuje členitá, výrazně barevná fasáda. Nový pavilon je propojen se stávající hlavní budovou REHOS Nejde nadzemní lávkou. V prostorách posledního patra je ředitelství organizace. Oddělení paliativní péče se nachází ve druhém podlaží třípatrové budovy. Má celkem 23 nových lůžek ve

Členové Karlovarské komendy před vchodem do hospice.

dvou i jednolůžkových pokojích s možností přítomností rodinných příslušníků. Součástí budovy je návštěvní místnost a kaple. V přízemí je prostor pro občerstvení i s venkovním posezením. Vstup do areálu zařízení zabezpečí recepce, která bude zároveň zajišťovat ostrahu objektu.

Jan Bureš

Benefice pro charitativní organizaci

Vpondělí 23. dubna 2018 náš řád uspořádal benefiční koncert v kostele sv. Josefa na Malé Straně v Praze. Jeho výtěžek byl věnován zdravotnické charitativní organizaci Likvidace Lepry, která je aktivní v léčbě lepry a tuberkulózy v několika zemích a je zřizována v rámci pražské arcidiecéze. Touto benefiční akcí jsme si připomněli dávné kořeny našeho společenství, které jsou neodmyslitelně spojeny s malomocenstvím a s jeruzalémským špitálem sv. Lazara

Lukáš M. Vytlačil

Fotografie © Petr Synek, Člověk a víra

Ředitel LL Bc. Luboš Hajas

Petr Synek

بيان صادر عن بطريركيات أنطاكية وسائر المشرق للروم الأرثوذكس وللسريان
الأرثوذكس وللروم الملكيين الكاثوليك

PROHLÁŠENÍ PATRIARCHŮ ANTIOCHIE A CELÉHO VÝCHODU.

BŮH JE S NÁMI. UVĚDOMTE SI TO

VŠECHNY NÁRODY,

A MĚJTE TO NA ZŘETELI!

My patriarchové John X., řecký pravoslavný patriarcha Antiochie a celého Východu, Ignatius Aphrem II., syrský pravoslavný patriarcha Antiochie a celého Východu a Joseph Absi, melchitsko-řecký katolický patriarcha Antiochie, Alexandrie a Jeruzaléma ostře odsuzujeme brutální agresi, která se udála dnes ráno proti naší drahé zemi Sýrii ze strany USA, Francie a Velké Británie na základě nepodložených tvrzení o tom, že syrská vláda použila chemické zbraně.

Pozvedáme naše hlasy, abychom potvrdili následující:

Tato brutální agrese je jasným porušením mezinárodního práva a Charty OSN, protože to byl neoprávněný útok na svrchovanou zemi, členu OSN.

Obzvláště nás bolí skutečnost, že útok přichází ze strany mocných zemí, který Sýrie nijak neuškodila.

Nepodložené obvinění USA a jiných zemí o tom, že syrská armáda používá chemické zbraně a že Sýrie vlastní takovýto druh zbraní jsou vyhlášením, které není podloženo ani podporované dostatečnými a jasnými důkazy.

Načasování této nespravedlivé agrese proti Sýrii v době, kdy nezávislá mezinárodní komise pro vyšetřování

měla právě začít svou práci v Sýrii, podkopává práci této komise.

Tato brutální agrese ničí šance na mírové politické řešení a vede k eskalaci a dalším komplikacím.

Tato nespravedlivá agrese dodává odvalu teroristickým organizacím a dává mu pobídky na pokračování v terorismu.

Vyzýváme Radu bezpečnosti OSN, aby hrála svou přirozenou roli a přinášela mír namísto toho, aby přispívala k eskalaci války.

Vyzýváme všechny církve v zemích, které byly zúčastny na této agresi, aby naplňovaly své křesťanské povinnosti podle učení Evangelia, aby odsoudily tuto agresi a aby vyzvaly svoje vlády zavázat se chránit mezinárodní mír.

Vzdáváme hold odvaze, hrdinství a obětím Syrské arabské armády, která hrdinsky chrání Sýrii a zabezpečuje bezpečnost pro její lid. Modlíme se za duše mučedníků a za uzdravení raněných.

Jsmo přesvědčeni, že armáda se neskloní před vnějšími či vnitřními agresi a že bude odvážně bojovat proti terorismu, dokud nebude vyčištěn poslední centimetr syrské země

od terorismu. Stejně tak chválíme hrdinský postoj zemí, které jsou přátelské vůči Sýrii a jejímu lidu.

Modlíme se za bezpečnost, vítězství a osvobození Sýrie od všech válek a terorismu.

Také se modlíme za mír v Sýrii po celém světě a vyzýváme k zesílení snah po národním smíření,

aby byla zabezpečena ochrana země a zachován důstojný život všech Syřanů.

Pouť k císařovně Zitě

V čase předvelikonočního půstu se každoročně z Brna vypravuje Pouť k císařovně Zitě do Vídně. Tuto pouť organizuje Spolek Císařovna Zita v České republice. O účast bývá velký zájem a každoročně roste. V letošním roce, v sobotu 10.3.2018, byly z Brna vypraveny dva autobusy. Za náš Řád se pouti poměrně pravidelně zúčastňují cfr. Vařeka a Velecký. Ve Vídni se k nim připojuje, tak jako letos, cfr. Leo Ge, pražský rodák. V posledních letech se pouti účastní i členové našeho řádu z Komendy sv. Zdislavy z Lemberka. A tak jsme se mohli letos pochlubit poměrně důstojnou účastí členů řádu, jak je vidno z přiložených fotografií. Přestože se mše u Kapucínů neúčastnili členové Habsburského domu, jak bývalo v minulosti zvykem, tak přesto měla velmi důstojný průběh, především díky plnému svatostánku a též účasti zástupců historických jednotek s prapory. Mši svatou celeburoval v tradičním římském ritu P. Jakob Zentner FSSP, jenž připomněl život Blahoslaveného Karla I a jeho manželky Zity. Při mši asistovali P. Jan Šimoník z olomoucké arcidiecéze a kněz působící u Kněžského bratrstva sv. Petra ve Vídni. Dále při mši pomáhali ministranti od sv. Michala z Brna, z Kostelana nad Moravou a ze Žeravic. Mši svatou doprovodil hrou na varhany pan Miroslav Pošvář, jenž bývá pravidelným účastníkem pouti, a zpěvem ji okrášlil Hrusovický okrašlovacím spolek pěvecký. Po mši byla sloužena pobožnost v boční kapli, při níž byly položeny věnce a složen hold císařovně. Poté následovala prohlídka císařské krypty pod kostelem, kde byly taktéž položeny věnce u rakve císařovny. Při této pouti bývá vždy také dost času užít i světské tváře Vídně a projít se nádvořími Hoffburgu (bývalý přemyslovský hrad), historickým jádrem města, či posedět v některé s nespočetných kaváren a dát si, jak jinak, štrůdl s vídeňskou kávou.

Milan Volf

Lazariánský servis

Další, ale třináctý námi darovaný počítač jsme obdrželi z anglické jazykové školy. Dle jejich odborníka měl být OK, ale nebyl. Pro pořádek určité počítače pečlivě kontrolujeme. V tomto případě jsme při zkoumání vymontovaného hard-disku zjistili, že je sice nepoškozený, ale jejich odborník smazal úplně všechno. Odborník nám na disk nahrál příslušné programy, které jsou bez poplatku. Po namontování zpět však opět nešel. Naštěstí jsme obdrželi od spolubratra Petra Kunsche v Plzni výborný kompletní počítač i s tiskárnou a kazetami. Doba však pokročila a o počítače již není větší zájem, ale spolubratr Dr. Andrlé nám sehnal zájemce. Byl to dětský domov v Radhošti u Vysokého Mýta. Po odjezdu z Matějské se pro něj stavili. Kromě kompletního počítače s celkem novým programem obdrželi od nás ještě další monitor s větší obrazovkou.

Petr Jílek

Homilie o Nejsvětější Trojici

**„Tři jsou, kteří vydávají svědectví na nebi: Otec, Slovo a Duch svatý, a ti tři jsou Jedno; a tři jsou, kteří vydávají svědectví na zemi: Duch, voda a krev, a tito tři jsou zajedno.“
(1. Janova 5, 7-8)**

»Milé sestry a milí bratři v Kristu... !«

Slova, která jsou základem pro naše dnešní kázání, bychom v dnešních biblích – ČEP a B21 – hledali jen stěží, leč v poznámkovém aparátu pod čarou... jde totiž o pozdější vsuvku zvl. latinských rukopisů do biblického textu; nejenže biblický text formuje křesťanskou víru a nejenže se biblická terminologie odráží v jazyce křesťanské církve, ale někdy se křesťanská víra naopak přímo odrážela do biblického textu a formovala jej... je třeba si to přiznat, ale je v tom třeba zároveň vidět dílo Ducha svatého. Tohle „zrcadlení“ (!) víry a biblického textu, prosím, podržte ve svých myslích.

Dnes přece slavíme svátek nejsvětější Trojice – našeho Boha, jako společenství tří božských osob, coby Boha trojosobního... Chtít proniknout do „tajemství Trojice“, „tajemství všech tajemství“, „Tajemství“ je vposledku nemožné a každý takový pokus lidského rozumu – jakkoli logicky neb jazykově perfektní – je odsouzen k nezdaru, anebo do bláznovce (?). Vzpomínám si, jak nám asi největší český katolický theolog dneška Ctirad Václav Pospíšil – o Trojici napsal monografii Jako v nebi tak i na zemi! – přednášel, jak jacísi dva světově proslulí theologové jeli navštívit svého neméně proslulého kolegu, který příliš přemýšlel o Trojici... a když přijeli před jeho dům, tak seděl na stromě a kukal na ně: „Kuku kuku!“ Svatý Augustin zase traduje příběh, který se mu stal (?): Jednou takhle krácel po břehu moře a vidí malého chlapce, jak má vyhloubený důlek a dlaní přenáší vodu z moře do onoho důlku... „Co děláš, chlapče?“, otázal se Augustin. „Snažím se přelít do tohoto důlku moře...!“ Ale copak to jde? Může konečně pojmut nekonečné, může malý důlek pojmut „nekonečné“ moře, může člověk pochopit Boha? Nemůže! „Konečné není s to pojmut nekonečné – Finitum non capax infinitum!“,“ zní zásadní Augustinovo poznání a vyznání. Jistě, mohl bych před vás předstoupit „o berlič“ přirovnání a tvrdit, že Trojice je obdobná třem skupenstvím vody: ledu, vodě (kapalině) a páře, nebo lidskému nitru: paměti, rozumu (intelektu) a (po)citům... přirovnání jsou to hezká, jen se s nimi nesmí zacházet jako s důkazy pro logičnost trojjedinosti, nýbrž jako s pouhými a matnými stopami... vždyť skupenství je vícero (ještě např. plazma) a lidské nitro může klidně rozdělit na více mocností... a nakonec zjišťujeme, že s těmito berličkami kulháme více, nežli bez nich.

Odkud a jak tedy začít? Co udělá člověk jako jednu z prvních věcí potom, co vstane ráno z postele? Někdo „zaklapne budík“ (často nejednou), někdo

se protáhne, někdo pomyslí na ranní kávu – svou dávku drogy, někdo na ranní cigaretu... smutným faktem je, že jen málokdo se prvně pomodlí (čest výjimkám a díky-Bohu za ně!)... téměř každý se však dříve či později odebere do koupelny a tam pohlédne do zrcadla! A jsme zpět u toho „zrcadlení“ (-). Napadne nás prvně „děkuji Ti, Bože, za to všechno krásné, co jsi stvořil kolem mě“ nebo „děkuji Ti za to, žes mne stvořil takového, jaký jsem“, anebo spíše „já to zase vypadám?!“ Jedna věc je „být odrážen zrcadlem“, jinou věcí však je „umět se do zrcadla (po)dívat“! Tak je to i se svatou Trojicí: Božská Trojice se dozajista „zrcadlí“ v tomto světě, Stvořitel „se zrcadlí“ ve svém stvoření... ovšem spatřovat tento obraz si žádá umění umět se dívat, víru.

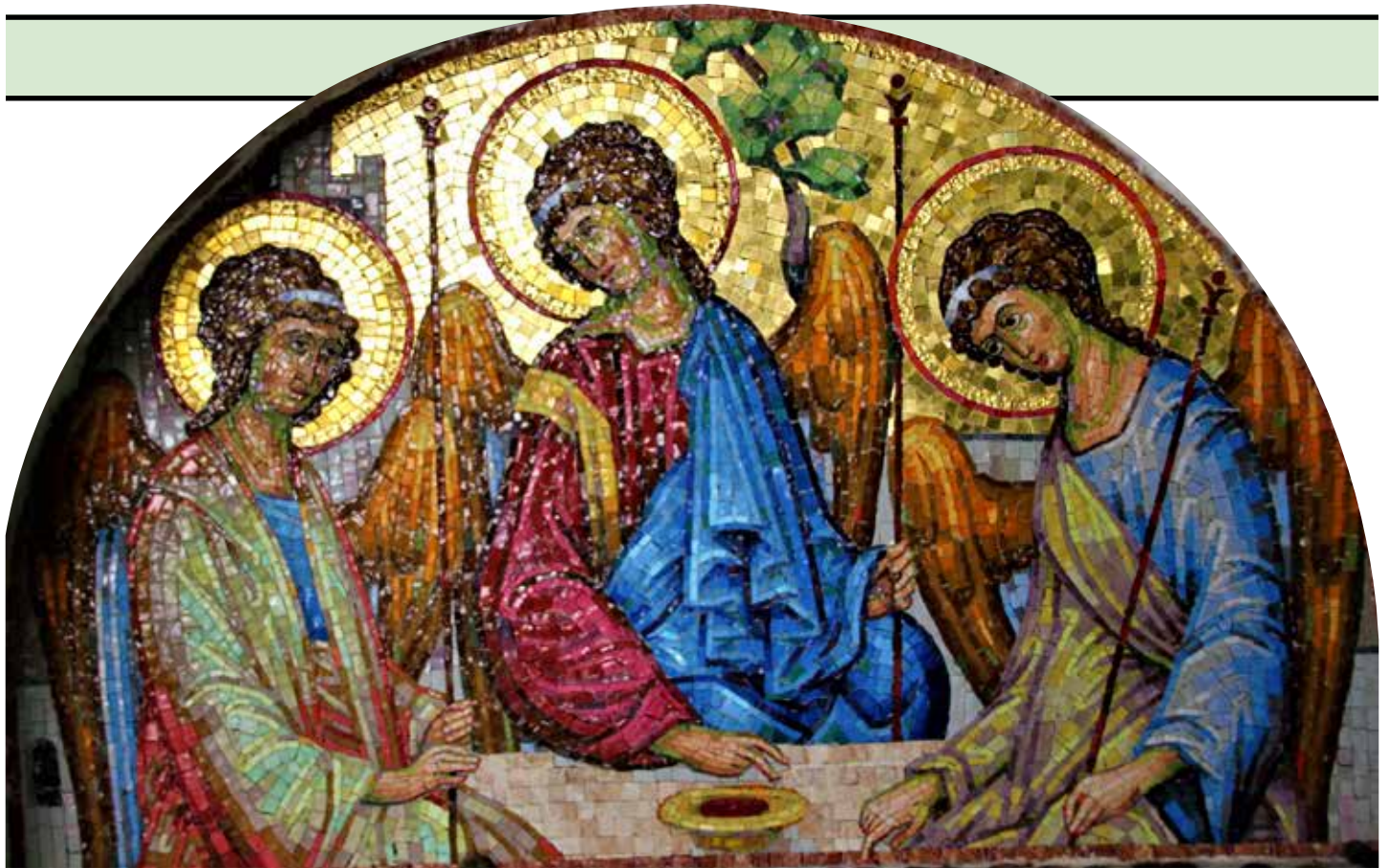
Něco podobného říká již apoštol Pavel, když ve svém slavném hymnu na lásku z 1. kap. 1. listu do Korintu – mimochodem, zde je Pavlova řeč snad nejpodobnější řeči apoštola Jana, zde se tito dva ve svých svědectvích hluboce potkávají! – že nyní „poznávám jen v hádankách, »jako v zrcadle« (!)“. Zahleďme se tedy do tohoto zrcadla Lásky–Boha...

Otec – Syn – Duch svatý! Jeden jediný a jedinečný Bůh, a přece nikoli věčná samota či „unifikovanost“! Kdyby byl náš Bůh jen dvojice, šlo by buď o tzv. hieros gammos – posvátný sňatek, anebo naopak a spíše o ryzí dualismus: dobro–zlo, bílá–černá, mužské–ženské, duch–tělo, svět–zásvětí atd., jenže kde je láska a pokoj, tady je přece stálý boj? My křesťané jsme sice monotheisté – tedy věříme v jednoho Boha – ovšem nejsme pouze monotheisté, protože věříme zároveň v Boha trojjediného, trojosobního! To není poznání Trojice, nýbrž vyznání víry v Trojici... Trojice jako dva, jejichž láska buduje a vytváří něco nového, dalšího... láska mezi Otcem a Synem, která je Duchem svatým, z níž Duch svatý napořád a vždy již vychází. Zde je třeba pochopit jednu „super-theologickou“ větu, že „Božská osoba se od lidské osoby liší tím, že je svými vztahy k ostatním dvěma osobám“, ano „božská osoba je vždy již a právě vztahem“ (tohle na modlitbách pochopil sv. Augustin), božská osoba nemá sama o sobě nic, je tím, že (ve vztahu) má ostatní dvě božské osoby. V Trojici tedy neplatí, že „být“ je „mít“, že smysl bytí je vlastně druhých a panování nad nimi; přesto a právě proto v Trojici platí, že „mít“ je „být“, poněvadž jen když v lásce mám ostatní – když mi v lásce druhí darují sebe, pak opravdu jsem. Dovolím si ještě jednu jinou „super-theologickou“ poučku: „V Trojici nic není objektem, vše je tu subjektem! V Trojici nic není věcí, všechno je osobou!“ Jelikož se Otec a Syn vzájemně milují: sebe-vydávají a přijímají, mají mezi sebou lásku–Lásku, kterou je Duch svatý – Ducha svatého, který je osobou a nikoli věcí! Jak by láska mohla být věcí (?); běda tomu, komu je láska věcí, kdo si myslí, že se dá láska koupit za peníze nebo vyčarovat... Trojice se pak „zrcadlí“ ve stvoření, tedy i v nás!

Ano, Trojice „se zrcadlí“ i v nás, ale především v celém stvoření (a celých dějinách)... Tu nám vytane onen podstatný rozdíl mezi Bohem a člověkem, mezi osobou božskou a osobou lidskou, mezi mnou a mým Bohem! Božská osoba je svými vztahy. Člověk je sice tvor společenský – dzón politikon, což tvrdil již Aristoteles, ano člověk sice žije ve vztazích, ale není svými vztahy, protože je svým lidským tělem a svou lidskou hlavou... mám přece rozum a tělo! A o to jde, „odrazem“ Trojice nejsem nikdy sám o době, ale vždy jen ve svém vztahu k druhému: člověku zvl., ale i zvířeti, květině, neživému předmětu či přírodě obecně, vztahují-li se k druhému v lásce a jen natolik, nakolik se k druhému v lásce vztahují. Manželé, kteří založí fungující rodinu a mají děti – „odraz“ Trojice; přátelé, kteří nadchnou druhé pro své zájmy, takže vznikne rovnou celý spolek přátel – „odraz Trojice“; farnost, která naslouchá Evangelium a odkud se Evangelium nese do světa – „odraz Trojice“; společnost, kde se lidé uznávají jako sobě rovní a kde se vzájemně podporují a kde jsou přijímáni ti, kteří to doma nezažívali – „odraz Trojice“; pániček a jeho pes, který dělá radost druhým; zahradník a jeho zahrádka, která je pastvou pro oči kolemjdoucích a pastvou pro jazyk blízkých; lesník, který dbá o svěšený les, takže je krásný, ukrývá zvířata a lidem skýtá stín; brusič, který vybrousí z kamene nádherný šperk, který těší jiné; kovář, který umě vykovou podkovu pro koně; pekař co rychle uplete chutnou vánočku... atd. atd. – všech to může být a bývá „zrcadlením Trojice“.

Je tu ovšem i pravý opak tohoto... situace, kdy člověk chce stát sám za sebe („Buď sám sebou!“), kdy tu nechce být pro druhé, aby sloužil, ale chce, aby tu byli druhí jako jeho sluhové... kdy nechce mít druhého za přítele, ale naopak touží mít druhého v hrsti... to je hřích! Luterská theologie má pro hřích krásný termín: „incurvatio in seipsum – zakřivenost do sebe, vkrivenost do sebe, bytí kurvou sám sobě“. Ano, „sobectví“, „pýcha“, „jáství“ – toť hřích; chtít být žralok, chtít být nad druhými, chtít být vždy a za každou cenu první... neuznávat druhého a nepřiznávat mu práva, klást na druhého neúnosná břemena, nakládat mu co to jen jde, a přikládat pod kotel... To je však nakonec jen samota, to je nakonec onen dualismus pyšného (já jsem přece lepší), anebo zhrzeného já (do pytle oni jsou lepší) – nenávisť, nikoli láska.

Nejlepším „zrcadlem“ Trojice je nám pak Ježíš Kristus... „Zrcadlený“ i „zrcadlo“, Bůh a člověk, zároveň! Sem mří evangelista Jan v našem textu onou „pozemskou trojicí“: Duch, voda a krev. Vždyť podle Janova svědectví Kristus při své smrti na kříži – smrti pro nás! – nejprve vydal svého Ducha zpět Otcí – toť Duch sv. – a posléze z jeho probodeného boku vyšly voda a krev. Pro Jana jsou to symboly tří Svátostí, v nichž se křesťan setkává s Kristem a prostřednictvím Krista vstupuje do vztahů v nejsvětější Trojici... „Duch“ – to je přece „živé slovo Evangelia“ (ono viva vox Evangelii), to je onen od Pavla známý protiklad

Nejsvětější Trojice podle pravoslavného ikonopisu – mozaika v monastýru Reževiči v Montenegro.

„litera“–„Duch“, „zabíjí“ – „dává život“, slovo, které je doopravdy slyšet, které není jen slyšeno, nýbrž i působí a je žito a naplňováno. „Voda“ – symbol Křtu, symbol vstřípení každého křesťana / každé křesťanky „ve jméno Otce i Syna i Ducha svatého“, Boží „Ano!“ a „Miluji tě!“ „Dávám se ti a beru si tě!“ k nám. „Krev“ – symbol Eucharistie; tělo a krev Páně, jejichž jedením a pitím se ve víře skrze Ducha svatého stáváme živým tělem Páně – církvi, která může Ježíšovu Otci říkat „Otče náš / Tatínku“.

Můj profesor dogmatiky Jan Štefan mi před časem ukázal, že v některých svých kázáních jsem jen málo luterán... a měl pravdu! Moc mluvím, a řečené málo žiji... Pojdme se pohoršit nad sebou sa-

mými – platí totiž, co řekl jezuita Henryk Prziwara o Martinu Lutherovi – že to „byl největší heretik a největší mystik zároveň!“ Měl pravdu a i my takovými snad jsme :) ! „Konečně není s to pojmu nekonečné – Finitum non capax infinitum!“, má a nemá pravdu Augustin... chceme-li pochopit Trojici hlavou, pak má pravdu... pak jsme duté hlavy a dubové palice zralé do blázince... jenže Ona bydlí, je a žije v našem srdci! „Konečně pojme nekonečné – Finitum capax infinitum!“, je jedno ze základních vyznání každého luterána: Trojice je v nás při díle, jedná rovněž s námi, v nás a skrze nás! Naše vztahy, jsou-li a nakolik jsou láskyplné, nejsou jen „zrcadlením“ jejich vztahů, ale i jejími vztahy! To jsou ony janovské úvahy o „Světle (světa)“ a příkazy „tak svít' vaše světlo“... když

se nám podaří manželství, rodina, děti, přátelství, společnost, když něco vypěstujeme, když vyjde dílo našich lidských rukou a když je zatím vším láska, tak z toho „svítí láska“ pro ty druhé – je to „zrcadlem“ Trojice druhým, a zároveň je to „světlo Trojice samé“!

Sv. Trojice nám o sobě svědčí – jak dí náš text, kéž jsme i my svědectvím o ní, kéž Ona o sobě svědčí mimo jiné také skrze nás.

Amen.

Tomáš Matouš Živný

(Autor článku působí jako farář sboru ECAV v Plzni a je sympatizantem našeho Řádu)

Ekumenická bohoslužba Den pro Kubu

Každoroční Den pro Kubu nám má připomenout, že na Kubě i v mnoha dalších zemích světa dochází k omezování základních lidských práv a svobod. Letos se tato akce konala 20. března. Při ekumenické bohoslužbě v kostele sv. Martina ve zdi kázal náš kaplan a generální sekretář Ekumenické rady církvi ThDr. Petr Jan Vinš, SChLJ. Jeho homilii uvádíme v plném znění:

J 18, 28-37

Od Kaifáše vedli Ježíše do místodržitelského paláce. Bylo časně ráno. Židé sami do paláce nevěšli, aby se neposkvřili a mohli jít velikonočního beránka. Pilát vyšel k nim ven a řekl: „Jakou obžalobu vznášíte proti tomu člověku?“ Odpověděli: „Kdyby nebyl zločinec, nebyli bychom ti ho vydali.“ Pilát jim řekl: „Vezměte si ho vy a suďte podle

svého zákona!“ Židé mu odpověděli: „Nám není dovoleno nikoho popravít.“ To aby se naplnilo slovo Ježíšovo, kterým naznačil, jakou smrtí má zemřít. Pilát vešel opět do svého paláce, zavolal Ježíše a řekl mu: „Ty jsi král židovský?“ Ježíš odpověděl: „Říkáš to sám od sebe, nebo ti to o mně řekli jiní?“ Pilát odpověděl: „Jsem snad žid? Tvůj národ a velekněží mi tě vydali. Čím ses provinil?“ Ježíš řekl: „Moje království není z tohoto světa.

Kdyby mé království bylo z tohoto světa, moji služebníci by bojovali, abych nebyl vydán Židům; mé království však není odtud.“ Pilát mu řekl: „Jsi tedy přece král?“ Ježíš odpověděl: „Ty sám říkáš, že jsem král. Já jsem se proto narodil a proto jsem přišel na svět, abych vydal svědectví pravdě. Každý, kdo je z pravdy, slyší můj hlas.“

Milé sestry, milí bratři, cítíte se svobodní?

Já sám jsem si tuto otázku zrovna nedávno musel položit. Kráčel jsem takhle ráno v neděli na Petřín, kde máme kostel, a cestou procházel kolem památníku obětí komunismu. Jistě ho znáte, na Újezdě od Olbrama Zoubka. Betonové shody, akorát tak vys-

ké, aby se po nich nedalo kráčet příjemně a bezmyslenkovitě, v nich zasazený kovový pásek s počty umučených a odsouzených – a pak několik postav, které postupně ubývají a ubývají. Bylo to 25. února, ve vzduchu se vznášelo neslavné 70. výročí komunistického převratu, aktuální politická situace byla a je taková, jaká je – a já jsem si najednou musel položit právě tuto otázku – jsem svoboděn?

Dnes jsme se tu sešli, abychom si připomněli otázku lidských práv na Kubě, tedy v prostředí, kde jsou někdy základní lidské jistoty pošlapávány a kde by odpověď na tu vnější svobodu pravděpodobně měla jednoznačnější odpověď než v naší zemi, dnes, 29 let po sametové revoluci.

V té to souvislosti ale obzvláště silně zaznívá obraz spoutaného Ježíše, který potkáváme ve čtení z Janova evangelia. Z jistého úhlu pohledu byl v situaci absolutní nesvobody. Spoután, zbavován lidské důstojnosti, ale zbavován také práva, které bychom dnes nazvali právem na spravedlivý proces – jeho nepřátelé se pokusili ohnout právní systém, aby dosáhli svého cíle: Ježíšovy fyzické likvidace. Ne nadarmo v katolické tradici křížová cesta začíná právě prvním zastavením, na kterém Pilát odsuzuje Ježíše k smrti. Ježíš před Pilátem je tedy vrcholně nesvoboděn – ale pouze pokud se na to díváme lidskýma očima.

Evangelista nám ale přináší ještě pohled druhý, ten pohled Boží. Na Pilátovu otázku Ježíš odpovídá: „Moje království není z tohoto světa. Kdyby mé království bylo z tohoto světa, moji služebníci by bojovali, abych nebyl vydán Židům; mé království však není odtud.“ Tím úplně mění perspektivu. A ukazují zcela jiný rozměr svobody. I kdyby v tomto světě ztratil vše – musel na sebe vzít kříž – přesto bude tento akt aktem vrcholně svobodným. Svoboda v nesvobodě. To by mohlo být dobré téma pro naše historické vyrovnávání se s totalitou i pro naši solidaritu s lidmi, kteří v prostředí totality musí stále ještě žít. Ježíš sám říká svým učedníkům, že budou vydáni soudům a budou je vodit před star-

Generální sekretář ERC ThDr. Petr Jan Vinš.

ší, aby byli souzeni pro svou víru. A skutečně, často to byla právě náboženská svoboda – nejen ta křesťanská – která se na různých místech světa stávala lakmusovým papírkem nástupu totalitní zvůle. I obě nejhorší evropské totality 20. století – nacistická a komunistická – se zákonitě obrátily proti těm křesťanům, kteří odmítali hledat kompromis se zlem a rozhodli se následovat svého Pána cestou kříže.

O obětech se ale káže snadno. Já bych se na chvíli chtěl zastavit u jiných postav dnešního evangelia – u velekněží, kteří Ježíše před Piláta předvádějí. Vždycky jsem se podíval nad tím, jestli se může lidská duše natolik pokřivit, že už si ani neuvědomuje, že koná zlo. V České televizi před nedávnem běžel pořad o politických procesech v 50. letech – bylo to mrazivé okno nejen do naší ne až tak vzdálené historie, ale také a možná především do lidské povahy. Byli takoví i velekněží, kteří usilovali o Ježíšovu smrt?

Úvodní dialog s Pilátem je v tomto ohledu zásadní. „Jakou obžalobu vznášíte proti tomu člověku?“ ptá se jich Pilát. Oni mu na to odpovídají: „Kdyby nebyl zločinec, nebyli bychom ti ho vydali.“ Zcela

se vyhýbají odpovědi, jako by sami vnitřně cítili, že dělají něco nesprávného, něco hříšného, něco nelidského. Myslím si, že člověk nikdy nemůže docela pozbyť svědomí. Může ho utlouci hříšným jednáním, cynismem, pokrytectvím nebo prospěchářstvím, ale nemůže se z něj nikdy vyvázat. Možná právě ve svědomí je nejvíce patrné to, co slyšíme na počátku knihy Genesis, totiž že člověk je stvořený k Božímu obrazu a podobě. Hlas svědomí může často být tím Božím hlasem v nás. A pokud nás Ježíš vyzývá, abychom se modlili za své nepřátele – dnes v kontextu modliteb za Kubu tedy nejen za ty utlačované disidenty, ale i za jejich utlačovatele – modleme se v první řadě za svědomí. Za tu sílu, která dokáže pohnout člověkem a přivést ho k obrácení.

A modleme se i za pravdu. Kristus na závěr dnešního evangelního čtení říká „Já jsem se proto narodil a proto jsem přišel na svět, abych vydal svědectví pravdě. Každý, kdo je z pravdy, slyší můj hlas.“ To je ta pravda, která vítězí nade vším, jak píše Jan Hus Janovi z Rejštejna – a odkud se jako heslo nakonec dostala i na naši prezidentskou standardu, jakkoli zrovna tam v různých dobách působila a působí tu více tu méně patřičně.

Víra v pravdu – tu Pravdu s velkým P – která je i cestou a životem je základním obsahem křesťanského poselství. A je velikou nadějí, že smíme doufat ve vítězství pravdy i tam, kde si toto vítězství vyžadá překročit hranice smrti do světa budoucího. Toho světa, kde ovšem již zvůle nemá místo a kde lež pominula.

Vrátím se k té otázce, kterou jsem položil na začátku – cítíte se svobodni? Pokud ve svém životě sloužíte této Pravdě, pak můžete odpovědět kladně. To je svoboda, kterou nedokáže žádné křivé obvinění, žádný ovlivněný soud, žádná pouta a dokonce ani kříž vzít. V této Pravdě a ve svobodě, která z ní plyne, se modleme za ty, kdo pravdu zatím nepoznali a za ty, kterým svoboda schází. Na Kubě, stejně jako kdekoli na světě.

Amen.

Pouť komendy sv. Zdislavy do Vambeřic a Broumova

Východní Čechy oplývají mnoha poutními místy. Některá jsou pozapomenuta a jiná, jako bájný Fénix vstávají z popela. Pokud se však v našem kraji řekne, že jdu na pouť, tak si většina lidí vzpomene na Vambeřice v nedalekém Kladsku. Toto poutní místo slaví letos 800. výročí založení a je s naší zemí spojeno mnoha kořeny. Nejen, že bývalo součástí Českého království, ale chodávalo se tam poutí i v dobách, když již nebylo. Ve zdejším poutní bazilice Matky Boží je též oltář Jana Nepomuckého, socha sv. Václava a křížové cesty na Kalvárii jsou opatřeny i českými nápisy. V neposlední řadě jsou Vambeřice vzpomenuy v nestárnoucím díle Boženy Němcové v Babičce, díky níž se vsouvají do povědomí každého školáka. Východočeská komenda sv. Zdislavy se rozhodla, že si

splatí dluh, který vůči tomuto poutnímu místu, většinou z jejich členů, měla. Dne 14. dubna 2018 se osm členů naší komendy spolu se dvěma hosty vypravilo na toto poutní místo. Ve svatostánku nám bylo dovoleno odsloužit krátkou pobožnost, při níž kaplan komendy P. Jan Kunert vzpomněl historii tohoto místa a poděkoval všem členům komendy za práci, kterou vykonávají pro řád. Po prohlídce baziliky jsme vystoupali po mnoha schodech na kalvárii s cca stovkou kapliček, při čemž jsme si uvědomovali, kolik poutníků z Českých zemích se ubíralo těmito schody kolem starobylých kapliček a zastavení. Vambeřice jsme opustili jednou z dvanácti bran a vydali si do nedalekého Broumova, jenž leží za pohraničními horami. Broumov a jeho klášter bývalo místo, kudy odcházeli exulanti z Čech do Pruska. Broumov má

úzké vazby na pražský Břevnov, neb zdejší kláštery jsou od nepaměti pod jednou řeholí sv. Benedikta, mívaly společného opata a užívají společný erb. V klášteře nás přivítali bratři Premonstráti, kteří vykonávají správu kláštera. Provedli nás s odborným výkladem touto památkou, která hostila ve svých zdech mj. Codex Gigas, a kde se našla v době poměrně nedávné kopie Turínského plátna. Při společné mši sv. v jedinečně vyzdobeném chrámu sv. Vojtěcha bylo vzpomenuo smutných osudů řeholníků z celé republiky, kteří byli v padesátých letech v Broumově internováni. Po mši jsme byli pohostěni v klášterní kavárně, která oplývala mnoha pochoutkami. Odvezli jsme si upomínkové předměty na společně strávený den s doteky duchovními i historickými.

Milan Volf